

HETI SZEMLE

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre — 8 K — f. | Negyedévre — 2 K — f.
Félévre — 4 „ — „ | Egyes szám ára 16 fillér.
Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre 6 korona
Amerikai Egyesült-Államokba — egész évre 3 dollár.

Felelős szerkesztő:

VARJAS ENDRE.

Laptulajdonos

A SZATMÁR-EGYHÁZMEGYEI IRODALMI KÖR.

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések stb. a **Pázmány-sajtó** címére (Szatmár, Iskola-köz 3. sz.) küldendők.

Pályázati hirdetések egyszeri közlése 5 korona

Nyiltér sora 40 fillér.

A lap megjelenik minden szerdán

Szent István király ünnepe.

Most, amikor az egyház ujólag rendezzi a maga ünnepkörét és a népeknek, nemzeteknek szívére teszi a kezét, hogy meghallgassa óhajukat, mintha érezném, hogy mennyire feldobog a magyar szív Szent István király ünnepének hallatára és szinte nagyobb fénnel, nagyobb buzgalommal akarja megülni ezt a napot, mint ezelőtt.

Ehhez a magyar nemzetnek szerzett joga van. A magyar nemzet ugyanis létjogosultságot kapott Szent Istvántól. A haza, az alkotmányos magyar királyság megalapítása Szent István királynak műve volt.

Elapadt volna a harezsi csatározásokban a magyarnak a vére, ha nincs egy erős kéz, mely ezt a vért nem a porondra önti, hanem üdvös munkában gyümölcsözteti.

Eltűnt volna a magyar nemzet a láthatárról, csak úgy, mint a népvándorlásnak többi népei, ha nincs egy erős kéz, mely letéríti e harezra vágyó népet a hadak utjáról és a

békés letelepüléssel a kultura utjaira vezeti.

Miután Szent István ekképen létfeltételeket biztosított a magyar nemzetnek és egyszersmind éretté lett a királyság eszméje, akkor megihleti őt az Isten ereje és vele homlokon csókol egy egész nemzetet. Keresztviz alá hajlik a nagy király alázatos feje; a magyar kereszténnyé lesz.

A magyar nemzet most is harczias, de már vallásáért, a kereszténységért harezol. A kereszténység védőbástyája, Krisztusnak harezni népe lesz.

A világtörténelem nagyságában mind jobban és jobban kidomborodik a magyar nemzetnek ez a szerepe és ezzel dicsőbb, magasztosabb lesz Szent István alakja.

De mit ér mindez, ha alakja a jelenben elhomályosodik? Mit ér, ha szelleme a jelenben nem dirigál és továbbra történetet nem csinál?

Mit ér az ország, a nemzet, amely Szent István nevére van ke-

resztelve, de nem él öntudatos keresztény életet?

Mit ér a történelem, hogy volt egy öreg Szent király, aki hitre és erkölcsre építette országát, ha egyszerre csak mese lesz belőle?

Es mi művészi szobrokat emelünk a Szent király emlékére, hogy szebb legyen a történelmi múlt.

Templomokat emelünk nevére, tiszteletére és ledöntjük lelkünkben az ő templomát.

Körülhordozzuk nagy pompával dicsőséges Szent jobbját, hogy aztán lerontsuk, amit Szent jobbjá alkotott.

Ilyenkor, Szent István ünnepén a dicső multon révedez tekintetem és víziókba vágyik a lelkem.

Látom, hogy kikél sírjából a Szent király . . . körülnéz . . . keresi emléket, keresi szellemét.

Mintha a tagadás a pusztaság és tarló fölött impozánsabbra nyulna el királyi alakja?!

Mintha látnám, hogy óriás szelleme birokra kél a tagadás törpe szellemével.

Új élet-ország kapujában.

(Bünbánati ének.)

Irta: UJLAKY JÁNOS.

Beszélnék még énvelem, de
Az ajkam mostmár néma — szóltan.
Bánat-hamut hintek fejemre:
Bocsássatok meg, hogyha szóltam.

Éjszini köntös a ruhám,
Utam örök és mérhetetlen.
Ellenetek én hajdanán:
Bocsássatok meg, hogyha tettem.

Sokat bolyongtunk, ugye, együtt,
Mig szöszke kis fiucska voltam.
A rét, az erdő — jaj — feledjük:
Bocsássatok meg, ha daloltam.

S ha nem lát senki tifeletek,
Kiáltsatok, de nevémet nem,
Komoly ígék új emberének:
Bocsássatok meg, ha nevettem.

Sohase kapott csók-virágok,
Ott feledtem egy nóta-sírban.

Öntözzétek, ha arra jártok:
Bocsássatok meg, hogyha sirtam.

Boldog jövendők álmodói:
Csak köny ne hulljon énfeltem.
Sohase tudtam átkozódni:
Bocsássatok meg, ha szerettem.

Valaki, jaj, de nagy adósom.
Valaki, jaj, a szava éget,
Mégis, hogy átmegegyek a dőmon:
Én megbocsátok néki . . . néktek.

Es ezután csak áldva-áldok,
És könnyezem és megbocsátok,
Ugye, ti is majd megbocsátok?

Bánat hamut hintek fejemre
Most, hogy az induláshoz értem.
Új élet-ország kapujánál:
Uram, Te is bocsásd meg mind a vétkem.

Ó, mert a Hozzád érkező-én
Öröm-édes imákba kezdek.
S ha fáradok a Szent vizek tetőjén,
Átölelem a te keresztet.

Ugye, Uram, szolgálát kezét el,
Te soha-soha nem eresztet?

Ez az . . . a mi minket ide köt . . .

Irta: BODNÁR GÁSPÁR.

I.

Az új asszonyt, a kedves és szép menyecskét első csalódása éri. Nem úgy történik valami, a hogyan ő szépen, kerekén kiszínezte. Boldog jegybenjárásakor megszötte. A közkomaasszony éppen ömlő könnyei közt találja. Majd zokogásban tör ki a magát boldogtalanságba beleheccelő új asszonyka. És emígyen beszél:

— Hígyje el, Trézsi komám asszony, szeretnék meghalni. Ebben a pillanatban meghalni.

— Már? csipte meg szűrő tekintetével az asszony. Nagyon korán.

— Meg is halok, bömbölte tovább a menyecske. Inkább a terítőn, mint így, ebben a házban. A terítőn.

— Oh, lelkem angyalom. Lesz még rosszabbul is. Éppen úgy, a mint nekem volt . . . jobban és rosszabbul. Miért, mert hát az élet kereke is olyan. Hol fel a talpa, hol pedig len le. Azért bizony hát élni szerettem. Élni akarok. Eltem is. Élek is. Te is úgy leszesz.

— Én meghalok! Én nem akarok élni — fult el zokogásban a menyecske.

II.

Bölesőben gyönyörű kis baba ring. Az anyaság minden bübájával és fonságával be-aranyozott, képekü anyja ringatja. Éppen e pillanatban úgy mosolyog az a kicsi ártatlan — e pillanatban, mikor Trézsiné asszony, közkomaasszony bevetődik.

Mintha látnám, hogy a nagy küzdelem úgy végződik, hogy újból fejére teszi koronáját a nagy király és újból kormányoz az a dicsőséges szent jobb kéz!

Csodálatos, drága víziók, melyeket szent István ünnepének hangulata éleszt és egyszersmind megmagyaráz.

És mi vágyunk ezekre a víziókra, melyeket szent Istvánnak az ünnepe ébresztget bennünk.

Keressük már régóta a szent király sírját, de azt is mindhiába. Talán virágos akác, meg illatos hársfák hullatják rá hervadó szirmukat és vad méhek zöngik körül a sírját, vagy vigan hömpölygő hullámos folyók sülyesztették el arany medrükbe?!

Fájdalom, még siremléket sem tudunk emelni szent Istvánnak. Igazán szegények vagyunk mi magyarok!

De van mégis egy ünnepnapunk, a mely feltámasztja bennünk az ezredéves multnak dicső emlékét.

Van egy ünnepnapunk, amikor kikél sírjából a glóriás király... és lelkünk elé áll a hatalmas nagy vezér, a haza megalapítója a középkor alázatos hitében és könyörületes szeretetében.

Ilyenkor, szent István napján kikél sírjából a glóriás király... és bevonul a magyarnak hangosan dobogó szívébe.

A nagy király megtalálta a maga emlékét.

Szent István napja ünnep a magyarnak és pedig a legnemzetiesebb ünnep.

Ezt az ünnepet szerzett jogon kívánja és követeli továbbra is magának a magyar. Követeli a busan csengő templomi ének szavával, amelyben az áhitatos lélek elsírja, hogy!

„Hol vagy István király
Téged magyar kíván...”

Szent István napja ünnep lesz, amíg csak magyar él a földön.

Lukács beszélt. Még pedig nem úgy, mint egy felelős miniszterelnökhöz illik, aki elvégre is az egész országnak első tisztviselője, akitől tehát komolyságot és higgadságot vár mindenki, hanem beszélt mint egy pártvezér, mint egy főkortes, mint egy kötekedő, gyanúsító, de komoly eszme nélkül szükölködő agent provocateur, szóval úgy beszélt, mint Tisza István, de a Tisza nyíltsága, határozottsága és tudása nélkül. Hangzott a békét, de nem fogad el semmit, még tárgyalási alapnak sem abból, amit az ellenzék a béke feltételül követel, Elismeri, hogy június 4-én formásértés történt, de nem hajlandó ezt jóvátenni; nem hajlandó távozni helyéről sem ő, sem Tisza, bár tudja, hogy ők vörös posztók az ellenzék szemében. A választójog terén közismert frázisokba, nagyhangú általánosságokba burskolt semmiségeket mondott. Elutasítja a kisebbségi diktatúrát, de ezzel szembe nem a mindenki fölött álló alkotmányosságot és törvényt helyezi, hanem a párturalmi önzésében gögösen tobzó többségi diktatúrát. — Egyébként könnyen érthető Lukácsnak Nagyenyeden elkövetett komolytalan és tartalmatlan szószaporítása. Megmagyarázza azt a különvonalakon odaszállított „közönség.” Ez az ingyen szállított, potyán tartott publikum akkor is tombolva helyeselt volna, ha Lu-

kács Sobri Jóskát magasztalja. Hiszen megessett a „nagymufti” beszéde folyamán, hogy egy „de” vagy „és” szócskát megéltjeneztek. Ilyen körülmények közt nem csoda, ha Lukács előbbre helyezte a kényelmet a kötelességnél. Ilyen közönségnek igazán felesleges lett volna nyiltan, okosan és komolyan beszélni. Hát mért erőltette volna meg magát Lukács, mikor köztudomás szerint neki borzasztó nehézségekbe kerül őszintén, okosan, ravaszág nélkül beszélni. Hát még eslekedni!

Adakozzunk a Sajtóalapra!

Beiratások a zárdai iskoláknál és ezzel kapcsolatos tudnivalók

a Szatmárnémeti polgári és elemi iskolai kath. tanítónő- és óvónőképző intézetben.

Az 1012—13. iskolai évre a beiratások, pótló, javító- és fölvételi vizsgálatok a következő napokon és feltételek mellett fognak megtörténni.

I.

A polg. iskolai tanítónőképző intézetben a beiratás szeptember 4. és 5. napján délelőtt 11 órától 12-ig történik. A jelen isk. évben a rendes tanulók számára a III. évfolyam kezdődik, melyre a II. évfolyam sikeres elvégzéséről tanuskodó bizonyítvány előmutatása mellett lehet beiratkozni. Magántanulók bármely évfolyamra is iratkozhatnak.

A beiratás díja 14 kor.; a tandíj egész évre 100 korona, mely összeget legalább havonkénti 10 koronás előleges részletekben kell fizetni.

II.

Az elemi iskolai tanítónőképző intézetben a beiratás szeptember 4. és 5. napján délelőtt 9 órától 11-ig történik.

Ott áll ő is — a bölcsőnél. És látja a baba mosolyát.

— Nini, az anygalkákkal álmodik.

És a közkomasszony arcvonásait is keresztül ragyogja — a késő őszi verőfény.

— Meg akarsz-e halni? hugom asszony, veti oda a kérdést az anyának. És szemei olyan szurósak, olyan égetők...

— Hát már a jó Isten csak addig éltesse, míg ez a kis angyal megnő. Legalább enni tud. Enni kér. Aztán haljak meg. Bizony nem birom.

— Nem bírod-e? huzta-vonta a szót a közkomasszony.

Az anya pedig közkomasszonyának kebelére borult. És sirt. Nagyon sirt. De könnye nem nehéz. Több, súlyosabb abban a boldogságnak könnyei.

III.

Pufók vidám gyerek jó haza a Berény házba — tűzhelyre az iskolából. Kővér, mint egy földre szállott boldog angyal. És odaszaladt apja-urához. Atóleli és úgy dicsekszik:

— Legjobban feleltem. Azt mondta a tanító ur.

Aztán az anyjához szalad. Azt is átka-rolja. Azt meg is csókolja.

— 'des anyám, ha majd én nagy leszek, akkor veszek én neked szép ruhát.

A csupor eltörik. Potyognak az édes anyja könnyei. Az ajtóban meg a közkomasszony tisztos alakja, galambösz feje jelenik meg.

Meg akarsz-e halni? komasszony. Lelkem szentem.

Az anya oda siet a tisztos, ősz asszonyhoz. Bevezeti a szobába.

— De arra felelj ám hugom, angyalom, meg akarsz-e halni?

— Oh, nem akarok. Már csak arra kérem a jó Istent, hogy míg ebből a kisfiunkból leszen valami, hát csak engem is éltesse az Isten. Aztán, aztán haljak meg.

És törli szemét. Ezekben a most is szép, most is ragyogó szemekben a kis fiu élete napjának szivárvány színei játszadoznak. Szép álmoképek színei, amilyenek csak az anyák lelkében rajzolódtak.

IV.

Évek mulnak. A fiu már elvégezte tanulmányait. Ember vált belőle. De még milyen derék ember! Magas hivatala van. Szép feleséget vitt tűzhelyére... Már a gölya is házuk körül röpdés.

A nagymama jelölt is megérkezik (a ki mindig meg akar halni és mégis élni szeret). Haját már megcsipte az élet dere. De lelkét még mindig a tavasz derűjében ringatja.

Most is olyan hetyke, olyan leányos. Éppen, mint mikor menyecskeségének első napjait élte. Mikor már is meg akart halni. Büszkén szólítja meg ezt is, azt is:

— Tudja-e, hogy én már nagyanyajelölt vagyok.

V.

És a nagyanya már ringatja a bölcsőt. Abban a bölcsőben mosolyog az a kis angyalka. Az unoka. Éppen úgy, mint az ő fia... egykor.

Estenden... mikor a nap már lemenőben, mikor barna este érkezett a szobába... egyszerre, mintha a közkomasszonynak

tisztos, magas galambösz alakja állana előtte. Az ajtóban. Mintha várná, hogy behíjja valaki.

— Nini! Hisz ő volna. A Trézsi közkomasszony, ütődött meg a nagymama. De 'iszen ő szegény már régen meghalt. Ott porladozik a temetőben. Temetőből meg nem jön vissza senki. Senki sem.

És újra az ajtó felé néz. De még mindig ott látja a tisztos nagyasszonyt. A galambösz közkomasszonyt. Nem csak látja. Mintha beszélne is. A hangját. A kurta-furesa beszédet. Egészen szépen. Amint ő szokta mondani:

— No hugom, szentem! Hát most is és mégis meg akarsz halni?

Nagyanyó felugrik a bölcső mellől. És hangosan felel. Mert 'iszen valójában igazán ő. A Trézsi közkomasszony hangja.

— Már csak arra kérem a jószágos Istent, tartsa meg még öreg életemet.

— Meddig? hallatszott a hang.

— Addig leltem, míg ez a kis angyal, az én unokám megnő. Hadd legyek már — egészen boldog.

Trézsi asszony mosolygott. Arcán a megelégedés diadalának fénye ragyogott. És mondta...

— Ez az... a mi minket ide köt. A gyerekek. És ezek a gyerekek gyerekei — az unokák.

Aztán eltűnt. Az az, nem is tűnt el. Mert 'iszen... Ez csak amolyan látomány volt. Amilyen az élet alkonyán mikor a buszozó nap... az ember lelke vissza vissza néz a letűnt életre... gyakran előfordul...

Aki igazán finom, kényelmes, elegáns és tartós honi gyártmányu

lábbelit akar vásárolni, az forduljon bizalommal

Vuja János-hoz
Szatmár, Deák-tér

(Keresztes András-féle ház),

aki dúsán felszerelt cipő-raktárában csakis valódi finom bőrből a már is világhírű hazai gyárakban készült cipőket és eszmákat nagyon is versenyképes árakban hozza forgalomba és üzletéből minden olcsóbbrendű készítményt, a szokásos bőr- és talpatánczokat teljesen kikészítette, s akinek áruinak színösszeállításában is párját ritkítják. Kívánatra mérték után bármilyen kivitelű cipők és eszmák is készíthetők.

Az I. évfolyamra azok iratkozhatnak be akik ép testűek, egészségesek, életüknek 14. évét betöltötték és a polgári, vagy felsőbb leányiskola IV. avagy a felső népiskola II. osztályát sikerrel elvégezték. Szükséges iratok keresztlevél, illetőleg születési bizonyítvány, a nevezett osztályok valamelyikéről szóló iskolai és tanítónői pályára való alkalmasságról tanuskodó bélyegtelen orvosi bizonyítvány.

Felsőbb évfolyamra a megelőző évfolyam sikeres elvégzéséről tanuskodó bizonyítvány elmutatása mellett lehet lépni.

A beiratás díja 14 kor.; a tandíj egész évre 60 korona, mely összeget havonkénti 6 koronás előleges részletekben kell törleszteni.

III.

Az óvónőképző intézetben a beiratás szeptember 4. és 5. napján délután 3 óráig történik.

Az I. évfolyamra azok iratkozhatnak be, akik ép testűek, egészségesek, tiszta hanggal és jó zenei hallással bírnak, életkoruk 14. évét betöltötték s a 40-et túl nem haladták, a polgári vagy felsőbb leányiskola IV., avagy a felsőbb népiskola II. osztályát sikerrel elvégezték. Akiknek az imént nevezett osztályok valamelyikéről bizonyítványuk nincsen, azoknak a megfelelő anyagból kiállott sikeres fölvételi vizsgálat után lehet az I. évfolyamra beiratkozniok. A fölvételi vizsgálat díja 10 korona. A II. osztályba a megelőző osztályról szóló legalább kielégítő bizonyítvány alapján lehet lépni. A ki az elemi iskolai tanítónőképző intézet I. osztályáról szóló bizonyítvány alapján akar az óvónőképző intézet II. osztályába lépni, a módszertanból, hegedülésből és gyakorlati tanításból különböző vizsgálatot tesz, melynek díja 10 korona. Szükséges iratok: keresztlevél, illetve születési bizonyítvány, a jelzett iskolai, végül orvosi bélyegmentes bizonyítvány, melyben az óvónői pályára való alkalmasságon kívül az újraoltás megtörténte és sikeres vagy sikertelen volta is föltüntetendő.

Beiratási díj és tandíj, mint az elemi isk. tanítónőképző intézetben.

Az összes beiratások az irgalmas nővérek tanítónőképző intézete hivatalos szobájában történnek.

A pótló, javító, fölvételi és különböző vizsgálatok az elemi isk. tanítónőképzőben szeptember 2-án, az óvónőképzőben szept. 3-án lesz.

Az ünnepi Veni Sancte mindhárom képző intézet növendékei számára szept. 6-án reggel 8-kor lesznek.

IV.

Az irgalmas nővérek vezetése alatt álló óvodára, elemi népiskolára és polgári leányiskolára vonatkozólag a következőket közli az igazgatóság. Az óvodába és elemi népiskolába az 1912—13. tanévre a beiratások szeptember hó 2., 3. és 4. napjain fognak megtartatni. A r. kath. polgári leányiskolába a beiratások szintén szept. hó 2., 3. és 4. napjain lesznek, reggel 8 óráig, déli fél tizenkét óráig. Szept. 2. és 3. napjain csak a rk. vallású növendékek fognak beiratni, szept. 4-én pedig a más vallásúak. „Veni Sancte“ szeptember 5-én lesz és szeptember 6-án megkezdődnek az előadások. A beiratások a polgári iskolába a keresztlevél, illetve származási bizonyítvány és az előző osztályról szóló bizonyítvány alapján történnek. A polg. isk. I. osztályába oly növendékek vétetnek fel, kiknek az elemi isk. IV. osztályáról jó bizonyítványuk van. Beiratási díj a polg. iskolába 10 K. Tandíj egész évre 60 K. Javító vizsgálatok a polg. iskolában aug. hó 30-án, a felvételi vizsgálatok pedig aug. 31-én lesznek. A polgári iskolával kapcsolatos női kézimunka-tanfolyamra a beiratások szintén szeptember 2., 3. és 4. napjain fognak eszközöltetni. Az óvóba, a párhuzamos elemi, (externát) polg. iskolába és a női kézimunka tanfolyamra a beiratások a polg. isk. új épületében, az elemi népiskolába pedig az elemi isk. helyiségében lesznek.

**GÁL JENŐ mérnöki irodáját Ber-
osényi-utoza 33. szám alá helyezte át.
Telefon szám 189.**

A sertésvészről.

Irta: Id. EGAN LAJOS.

A Heti Szemle utolsó számának napi hírei között olvasom az elszomorító hirt, hogy Szatmármegye mind a 10 járásában pusztít a veszedelmes járvány, mely már egy ízben ezen virágzó állattartásnak és a gazdának sok helyen egyetlen jövedelmi forrását évtizedekre visszavetette. Az mondatik ezen szomorú hír kíséretében, hogy ez ellen-biztos védekezési mód ma még nincs.

Akkor, amikor ez a ragadós betegség először fellépett az országban, én rövid idő alatt egy nagy állományt földeltettem el birtokomon. Érzékenyen nagy összegre rugott a kár, melyet ezért szenvedtem, noha nem néztem összetett kezekkel a ragályt. Kísérleteztem, tanakodtam állatorvosokkal, gazdák-
kal, vegyészekkel; de bizony hamarosan sem az állatnevelő gazdák, sem az állatorvosok, még az akadémia tanárikara sem tudott tanácsot adni a baj elkerülésére. Nemcsak én és birtokos szomszédjaim, de rövid idő alatt az egész ország érezte a csapást; sok milliókat megemészített a betegség és az egész ország egy biztos jövedelmi forrástól esett el, melynek nagy közgazdasági értéke az volt, hogy az itthon termelt értékért a pénz külföldről folyt be.

Az elszennvedett nagy csapás után nemcsak a magam kárát, de a közgazdasági hanyatlást is figyelembe véve aggodó körülményekkel azon fáradoztam, hogy valami segítséget találjak.

Ebben a szomorú időben állandó összehívást tartottam fönn egy jeles gyógyszerészrel, aki minden kísérletezéshez, vegyész tudásával készségesen hozzám csatlakozott, aki egy alkalommal arról értesített, hogy egy öreg gazda közölt vele egy szert, mely az illető állítása szerint sok esetben segített a bajon. Ennek a szernek eredeti szerkezete nélkülözötte a tudományos alapot, de egyes alkotórészei, semmi ártalmas szert nem tartalmazván, kellő arányban összeállítva, kellő sorrendben keverve, Hazslinszky gyógyszerész véleménye szerint, biztató eredményre vezethetnek.

Ezzel az újjáalkotott szerrel, a magánosoknál megejtett számtalan kísérletek, a kezelés módjára nézve is bizonyos gyakorlati szabályok megtalálására vezettek és ezek alkalmazása után, a jó eredmény már feltűnő lett, azért miután akkor úgy a tudomány, mint az általános tapasztalat ezzel a szörnyű bajjal szemben még meddőn állt, az én unszolásomra nevezett gyógyszerész, nyilvános, hivatalos kísérlet eszközölését kérte a kormánytól. — Erre engedélyt nyervén, a monori kísérleti telepen, mely teljesen fertőzött állapotban volt, a vásáron vett egészséges állományból 20 darab egyenlő nagyságú malac megvétetvén 10—10 darabból álló 2 csoportra osztva oda beállított és szigorú állami és a gazdasági egyesületek ellenőrzése mellett, egyforma eledellel tartva, az egyik osztályban az olcsó gyógyszerrel tartott 10 darab mind életben maradt, sőt feltűnően fejlődtek, míg a másikban, a gyógyszer nélkül tartott állatok közül 9 darab, állatorvosilag megvizsgálva, — sertésvészben hullott el.

Ezután sok helyen, magánosoknál sőt egy volt miniszter birtokán is kitűnő eredménnyel folytak a kísérletek sőt mondhatom, ahol a szer alkalmazása a betegség kezdetén történt, ott az eredmény biztos volt, amit több jeles állatorvos is nyilvános helyen igazolt.

A szert azonban nyilvánosan forgalomba hozni nem volt szabad, mert az állatorvosi akadémia egy szerum feltalálását helyezte kilátásba.

Pedig szerumot már akkor is próbáltak használni, de ez nemcsak eredménytelen maradt, sőt az állatorvosi világkongresszuson, annak egyik alelnöke, a Hannoveri állategészségi főfelügyelő oda nyilatkozott, hogy ő és közegei sok helyen tettek azzal kísérletet, melyek nem vezettek eredményre, de kénytelen volt a további kísérleteket beszüntetni, mert azzal az egészséges állományokat is megfertőzték.

Miután még most sincs tudomásom arról, hogy valami jobbat feltaláltak volna, ráutalok arra, hogy Hazslinszky és társa cég-nél Budapesten megszerzett „Sarin“ nevezetű szerrel én igen sokszor meglepő eredményeket értem el, sőt mondhatom biztos volt az eredmény, ha a szer a betegség észlelésénél azonnal lett alkalmazva.

Az új véderőtörvény áldásai. A fel-emelt ujonclétszám összevberbuválására megindulnak a sorozások. Ebből az alkalomból nem lesz érdektelen megtudni, hogy az új katonai törvény mit hozott hát a magyarnak. Ime, az áldások, szép sorjában: 1. A haditengerészet régi hosszú szolgálati ideje, a 4 év, megmarad. 2. A közös hadsereg eddig besorozott legénysége mind kitölti a három évet. 3. A közös hadseregbe ezután még három évig mindenkit három évre soroznak be úgy, hogy csak hat év mulva szerel le az utolsó három éves katona. 4. A honvédség gyalogságánál csodálatosképpen megmarad a két esztendő, sőt még a lovassághoz eddig besorozottak is csak a két évüket töltik ki, de a lovassághoz és lovas tüzérséghez ezután már három évre soroznak és három évet szolgálnak azok is, akik a gyalogságnál altisztekké avanzsiroztak. 5. A két éves szolgálat, mely a véderőtörvény által okozott létszámemelésnek és a rengeteg költségnek ellenértéke volna, csak egyes szerencsés emberek kedvezménye lesz. 6. A magyar tanítók, akik eddig a póttartalékban szolgáltak, ezentúl egy esztendőt töltenek ki és a rájuk megszabott hét évi átmeneti időt már most beszüntették. 7. A póttartalékosok eddigi nyolcz heti kiképzését tíz hétre emelték fel. 8. Az új perrendtartás csak két év mulva lép életbe s a magyar nyelv végleg csak husz év mulva lép megcsontított jogaiba. — Ha ezeket az „előnyöket“ hozzáadjuk a tenger-nyi pénzhez s a többi rettenetes terhez, akkor igazán meggyőződhetünk arról, hogy mekkora hazafiság volt a junius 4-ével inaugurált esendőrös kormányzás és hogy mekkora „áldások“ gyógyítják azt a minősítetetlen durvasággal ejtett sebet, amelyet azok érdekében alkotmányunkon és nemzeti becsületünkön ütöttek.

†

Kerekes Mihály

Sűrűen töredeznek, szakadnak, hullanak fiatalabb és öregebb ágai egyházmegyénk százados fájának.

Eltemettük Kerekes Mihályt is. A legutolsó időkig szívós, ösztövéres izmu, egészséges férfi. A ki könnyedén hordozza 69 évét erős vállain. Ugyszólván lopva támadta meg a kór. Lelkének legfőbb szervét, agyát kerítette hatalmába. Egyszer csak fejéhez kapott, mikor veszi észre, hogy emlékezete megroppan és lelke képzeleteinek kapcsolata hiányos. Sürgeti nyugdíjaztatását, a melynek megtörténte után a középpontba jön. Itt ugyszólván néhány napot jár közöttünk panaszkodva és tele sejtellemmel közeli végzete tudatában. Csakhamar ágyba dől, hogy annál gyorsabban a sirhalom fogadja csöndes ölébe.

Kerekes Mihály örökös Miska volt pedig. Mikor már régen a bátyám uram korát járdalta. Az egyszerű, keresetlen, puritánlelkű emberek tipikus alakja.

Földmives szülők gyermeke volt. Természetes józan ésszel, a magyar ember világos, tiszta értelmével megáldva. A mit tanult, jól megtanulta. A többi őseréjének metafizikájából merítette, fonogatta, mint saját maga bensőjéből szövi a selyemfonalakat a bugó. Korának gyermeke tudott lenni, bár a föld fia maradt mindvégig. A magavalójában konzervatív, sőt ősi; de érzi korának szellemét és megérti, ha emberek közé jut.

Közel a középponthez, nem használja fel annak szellemi forrásait. Inkább ünnepelni jár be másokat, ahol nem érzi magát idegennek. Tudja élvezni a társaság szellemét, s ha felmelegszik, pohárköszöntőivel meglepi a városi embereket. Logikus fő, a ki termé-

szetes okoskodásaival mélyebben is tud szántani a gondolatok világában; de lelkesedéseivel, tiszta, édes örömeivel szikrázó, humoros ötleteivel nem csak megneveztet, de lírai hangokat is könnyedén vált ki. Nehezen indult, majdnem dőcögve, hosszú, körmönfont mondataiba ugyszólván belecsavarodott, de egy lendülettel ura a helyzetnek.

A tollat is forgatta. A Meszlényi püspöktől megindított „Szentek Életé“-nek megírásában részt vesz. És nem sikertelenül. Tehetséges, mindenoldalú ember, a ki nem idegen a könyvek, hírlapok közt, de a ki inkább tarlózik, későn ébred, nehezen mozdul. Falusi életében megejtő az időnek végtelensége, az ellim lomolás megszokása és főleg az aprólékosságig menő eldib-dobolása a napoknak. Józan, világos, derűs önbölcselkedésre hajló értelmét megvesztegeti a falusi lityi-lotyí élet. És nem engedi át sem az önképzés hidján, sem nem ereszi a falusi szocialis tevékenység mezejére. Innen van, hogy energiája nem kapott lendületet; az ősi értelmi erő, a mivel tagadhatatlanul rendelkezett — ugyszólván lelkében maradt és egézséges fizikumát zuzta össze.

Igazán elmondhatjuk, hogy azon esőndes, napról-napra otthoni kötelességeinek élő becsületes emberek sorába tartozott, a ki nem tudott más lenni, mint ő maga; és nem tudott mást mutatni, mint önmagát. Emberi és papi egész voltában — önmagához következő volt.

Temetésén lázári hivei kegyelettel vették körül koporsóját. A középponti papság nagy számmal jelent meg. Kerületének tagjai talán nem kaptak idejében értesítést, mert — hiányoztak.

Életrajza rövid és egyszerű, mint élete. Született 1843. szept. 25. Aldoópappá szentelték: 1866. Segédlelkész volt: Fehérgyarmaton, Huszton, Tiszaujlakon. 1874, illetőleg 1875. évben plebános Lázárban. 1896. évben szentszéki tanácsos.

Az ő. v. f. n. ny. b.

(bgy.)

HIREK

Az Egyházmegyei Sajtóalap születése-napján.

Ódát írjak vagy elégiát?

Mondjam-e, hogy aki ma egy éve született — néhányak lelkesedésének édes gyermeke, — már csodás szavakat, nagyreményű jóságokat gagyog, vagy pedig így szóljak: ma egy éve született és már a föld alatt pihen?

Nem tudom mit írjak.

Csak érzem, hogy az ódám kaczagásba veszne, az elégiát meg nem értenék...

Nemzeti ünnepek lelkes hangulata?
Regnum Marianum dicső emlékei!
Lelkesítsetek!

Lelkesítsetek, hogy újra legyenek egyházunkban, egyházmegyéinkben áldozatos lelkek, Pázmányi lelkek. Hogy újra egész hadseregeket állítsanak ki a magyar papok, mint a régi pogányok idejében tették. Hogy újra akadjon köztük fővezér. Hogy háborút nyerhessünk a betűk vértis seregével, a krisztusi diadalmas eszmék győzelmes hadával. Hogy emelhesük a védelem erős várát: sajtóházat (nem merek palotát mondani!), — könyvesházat, melyekből az új pogányok támadását fogjuk visszaverni...

Nemzeti ünnepek lelkes hangulata!
Regnum Marianum dicső emlékei!
Lelkesítsetek! — Lelkesítsetek!

Hogy jövőre, az Egyházmegyei Sajtóalap második születése napján ódába zengjen a szavunk!

Magyar Báltint.

Bizony, bizony, csak a jövővel biztathatjuk magunkat. Odára csak a jövő jogosíthat. A jelenben elégiáznunk kell. Eddigi gyűjtésünk, bár nem szükölködött jelentős,

felemelő mozzanatokban, mégis nevetségesen csekély eredményekre vezetett. Alig merjük már remélni, hogy valamikor ódát írhasunk, hogy ezélnk elérhessük.

Vigasztalódunk hát a csekélységekkel; ama kicsiny arányu, de nemes törekvéstől, nagy lelkesedéstől tanuskodó erőfeszítésekkel, amelyekel mindig csak azok végeznek, akiknek buzgóságával és lelkesedésével fordított arányban áll anyagi erejük.

Ez a lelkes tűz, ez a maga szegénységében is áldozatra kész buzgalom a közeli napokban egyházmegyéink két helyén is fel fog lobbanni. Vasárnap, f. hó 25-én táncmulatókat rendeznek a sajtóalap javára Kálmándon és az ugoesamegyei Nagytarnán. Sajtóügyünk barátai a népszerű szórakozásokat használják fel arra, hogy a közönységen és részvételestelen rést üssenek, hogy a sajtóalapra néhány koronát szerezzenek.

Ut desint vires, tamen laudanda voluntas!

Szent-István-király napját, mint minden évben, úgy az idén is a szokásos ünnepléssel ülték meg a püspöki székesegyházban. Már az ünnepet megelőző napon is messze vidékek hívó serege özönlött Szatmárra, a székestemplom patronusának ünnepére. Szent István napján pedig ugyancsak sok dolgot adott úgy a Jézusársasági atyáknak, mint a rk. plebániának a gyónásra jelentkezők örvendetesen nagy száma. Az első szent királynak apostoli lelkülete még a jelen sivárságában, a mai elkoresosult, hitében meglazult nemzedékben is felbreszti a szunnyadó lelkiismeretet és erősíti a keresztény hit szeretetét. — Szent-István napján reggel 7 órakor Benkő József apátkanonok tartotta az ünnepélyes nagymisést, utána Sepsy Márton s. lelkész predikált. 9 órakor pedig Pemp Antal praelátus-kanonok pontifikált s a nagymise után Tóth József képezdei tanár mondott remekszép és nagy hatást keltő szentbeszédet.

Személyi hir. Hámon Róbert pápai kamarás, püspöki irodaigazgató több heti üdülésre Sistiana tengeri fürdőbe utazott.

Tanári áthelyezés. A kultuszminiszter Steidl József kecskeméti állami főreáliskolai tanárt a szatmári kir. kath. főgimnáziumhoz helyezte át.

Szatmár fejlődik. Igaz, hogy nincs tisztességes ivóvizünk. Se tisztességes kórházunk. Se csatornahálózatunk, hogy villanyos közlekedési hálózatról ne is beszéljünk. De van egyebünk, ami a nagyvárosok közé emel bennünket. Van, sőt vannak (többes számban) *apacsaink*. A nagyvárosoknak eme specialitásával már mi boldog szatmáriak is dícselkedhetünk. Ime az ellentmondást nem tűrő bizonyítékok: Mult szerdán Milián Gyula ujmajori lakos estére bejött a czirkuszba. Mikor előadás után csendesen hazafelé balagott, egyszerre csak fejbeütötték hátulról, azután elvették minden pénzét. S ez nem a hidon tul történt, hanem bent a városban, az Árpád-utcán. — Rákövetkező napon, csütörtökön fordult elő a másik, sokkal komolyabb következményű eset ugyancsak az Árpád-utcán. Darabán György csizmadia este gyanútlanul sétált. Egy kapu alól aztán előugrott két ulak; az egyik földrepererte a vézna testű csizmadiat, a másik pedig egy vashattal többször fejbevágtta, úgy, hogy széthasadt a koponyája. Azután kiforgatták a zsebeit és odébb állottak. A járőrelők találtak reá a porban fekvő szerencsétlen emberre. A kórházba szállították, ahol péntek reggel meghalt anélkül, hogy visszanyerte volna eszméletét. — Hát tisztelettel kérjük a város urait, ha már a nagyvárosok egyéb áldásos intézményeit elhanyagolják, legalább a közbiztonságról gondoskodjanak. Szaporítsák a csendőrséget. Mert különben, tessék elhinni, megátokozzuk nagyváros-voltunkat.

Halálozás. Jeney Endre nyugalmazott honvéd főhadnagy f. hó 13-án elhunyt Szatmár-Németiben 50 éves korában. Halálát kiterjedt rokonság gyászolja.

A zenede megadja magát, de nem hal meg. A városi közgyűlés, mint ismeretes, egy évre elvetette a zenede városi kezelésbe vételét. A zenedet fenntartó Dal- és zeneegyesület ilyen körülmények között mit

tehetett egyebet, nagyot ütött a zenedet támadók fejére, egyébként pedig viseli tovább a fenntartás keserves terhét. Pénteken tartott közgyűlésén a tanszak vezető tanároknak az igazgató-tanári címet adta (ami ugyan sovány kárpótlás a 8000 koronás fizetésért), a jövő tanévre pedig az intézet adminisztratív igazgatásával Bendiner Nándort bízta meg. A cimbalom-oktatást megint Pánczél Ella fogja végezni, aki a mult évben is sikeresen töltötte be segédtanárni tisztét.

Polgári iskolával kapcsolatos kézimunkatanfolyam a zárdában. A szülők sokszor kifejezett óhajának akar eleget tenni a szatmári irg. nővérek polgári iskolájának vezetősége azzal, hogy f. évi szeptember-hóban megnyitja és a polgári iskolához kapcsolja a női kézimunka tanfolyamot. A női kézimunka tanfolyam célja és feladata a női kézimunka egyes ágainak oly szakszerű művelése, hogy az ily tanfolyamot végzett nők a tanult munkanemben, az önálló munkássághoz szükséges ügyességre szert tegyenek és tisztességes megélhetést biztosíthassanak maguknak, amennyiben a női kézimunkával foglalkozó üzletek hasznos segédmunkáival képezhetik magukat és kellő gyakorlati ügyesség elsajátítása után, mint művezetők nyerhessenek alkalmazást, vagy ha rátermettségük van, önálló üzletet is vezethessenek. A tanfolyam két évre terjed. I. szakosztály varrósopórt. A) fehérnemű szabás és varrás, kézi és gépvarrás különböző nemei. B) felsőruhaszabás és varrás; gyermek-ruhák és női ruhák készítése kezdve a leggyorsabb formában, tovább haladva a divatlapok mind-ama követelményeinek megfelelően, melyek a jóízűséggel nem ellenkeznek. C) Vegyes munkák, nevezetesen divatruka készítése. II. szakosztály himzűsopórt. A) Fehér, színes és mühimzés, a kézi müherhimzés különböző nemei. B) Színes és mühimzés. C) Vegyes munkák, csipkevarrás, csomózás, horgolás stb. Mindkét szakosztályban van szabadkézirajz, elméleti tárgyak: a magyar nyelv, szám- és könyvviteltan. A tanfolyamra polg. isk. IV. osztályt végzett, esetleg elemi VI. osztályt végzett nők vétetnek föl. A rendes tanulók, mert üzleti foglalkozásra kívánják magukat kiképezni, kötelezve vannak az összes tanítási órák látogatására; a rendkívüli tanulók egyes meghatározott órák, vagy félnapra fölmentést nyerhetnek az igazgatóságtól, ha ezt a szülők kérelmezik. Tanítási díj havonként 8 korona, beiratási díj 5 korona.

A nagybányai repülés. *Prodám* Gaudó, a legjobb nevű, magyar pilóta, e hó 25-én Nagybányán repülő felszállásokat rendez.

A fővárosi lapok, hasábos cikkeket irnak e felszállásról, mivel komoly repülést még keveset láttunk magyar aviatikustól.

Nagyban emeli a felszállás érdekességét az, hogy *Prodám* éppen e kies fekvésű művész várost választotta ki a czéliből, hogy bemutassa nagyarányu képességeit.

Országszerte élénk érdeklődés kíséri *Prodám* felszállását, különösen aviatikai körökben nagy a szenzáció, többen lekísérik a fővárosból, hogy tanui legyenek az utassal való repülésnek.

Prodám a saját rekordját is ez alkalommal akarja javítani s e czéliből a *Horváth* tanár III. B. monoplját máris új motorral szerelte fel.

Mivel Nagyban most van az országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület közgyűlésének és kiállításának megnyitása Gróf Teleky Géza v. b. t. t. által, ajánljuk, hogy a közönség a szükséges helyekről ideje korán gondoskodjék.

Az erre vonatkozó részletes tájékoztatás hirdetési rovatunban megtalálható.

A t. szülők és a tanuló ifjuság figyelmébe. Az összes intézetek nagytekintetű igazgatósága által az 1912—13. évre előirt tankönyvek *szép, tiszta használt állapotban új kemény bekötéssel ellátva fél árban kaphatók Weisz Iszák* könyvkereskedésében Deák-tér, a Fehér-házzal szembeni kőbódében. Új könyvek szintén kaphatók! Tessék előjegyezteni!

Vasutas Szövetség kirándulása Nagybányára. Magyar Szent Korona Országainak Vasutas Szövetsége Szatmári Kerülete f. hó 25-én reggel 7 óra 30 perczkor kirán-

dulásra viszi tagjait Nagybányára, hol ugyanezen napon lesz az országos bányászati és kohászati egyesület kongresszusa, valamint a nagybányai bányászati kerület kiállítására. A Vasutas Szövetség tagjai ugyanezen alkalommal megtekintik a világhírű arany és ezüst bánya műveket, valamint, a nagybányai festőiskola képiállítását is. A szerencsés véletlen módot nyújt a kirándulóknak arra is, hogy ugyanezen napon meglátogathatják Prodamnak a híres magyar pilótának felszállását is Nagybányán. A kirándulás iránt a tagok között az érdeklődés már eddig is oly nagy mérvű, hogy a szatmári kerület Elnöksége szükségét látta f. hó 25-én reggel 7 óra 30 perczkor induló külön vonat bevezetését ki eszközölni. Mint értesülünk a számos kerületet szintén tekintélyes számmal fognak részt venni a kiránduláson.

Kedves meglepetés — egy sikerült fénykép, aminőt élethű és művészi kivitelben készit Seherling Antal festő és fényképész új, modernül berendezett műtermében a Panonia udvarán földszint.

Kölozsvári szappanok!

Automobilolaj és benzin

fényképészeti cikkekben nagy választék.

Bródy Béla Diana-drogeriája

Szatmár, Hám János-u.

Wallon Henrik Fia utódai
Duha Tivadar és Géza fűszer,
csemege, bor és lisztáru üzlete
Szatmár-Németi, Kazinczy-
utca 2. Alapított 1858. évben.

VIDÉK

Kinevezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Vargha Géza budapesti gör. kath. hittanárt az ungvári kir. kath. főgimnáziumhoz rendes hittanárként nevezte ki. Az így megüresedett gk. hittanári állásra a budapesti auton. gk. hitközség tanácsa Ulicsák Béla ungvári püspöki fogalmazót választotta meg. — Az igazságügyminiszter dr. Vajó József munkácsi kir. járásbírói joggyakorlatot a balassagyarmati kir. törvényszékhez jegyzővé nevezte ki.

Vármegyei közgyűlés. Szatmárvármegye törvényhatósága augusztus hó 27-én délelőtt fél 11 órai kezdettel rendkívüli közgyűlést tart. A közgyűlés előkészítése céljából az állandó választmány 26-án 4 órakor tartja szokásos ülését.

Az egyházmegyei kath. sajtóalap javára f. hó 25-én, vasárnap két helyen is lesz táncmulatság. Az egyiket a *kálmándi* ifjuság rendezi *Soltész* Imre kanonok, arany-misézés plebános védősége alatt Kálmádon, az ottani nagyvendéglő udvarán. Belépődíj személyenkint 1.50 K. (családjegye 3.50 K.) A táncmulatságot megelőzőleg délután 5 órakor népszövetségi diszgyűlés lesz a következő műsorral: 1. Himnusz. Éneklés a közönség. 2. Megnyitó beszéd. Helyi igazgató. 3. Szavaltat. Baumgartner Juliska. 4. Ünnepi beszéd. Merker Márton dr. főgimn. tanár. 5. Énekeduett. Scheffler Katalin és Baumli Valburga. 6. Monolog Mórent Mariska. 7. Zongorajáték. Vanyóczy György zene-akadémikus. 8. Alkalmi beszéd. Weisz József s. lelkész. 9. Dialog. Scheffler Ferencz pap növ. és Szolomáyer György gimn. tanuló. 10. Szavaltat. Láng György gimn. tanuló. 11. Záróbeszéd. Az elnök. 12. Pápai himnusz. Éneklés a közönség. — A másikat a *nagybányai, királyházi és környékbeli* ifjuság rendezti

ugyanesak folyó hó 25-én a nagybányai fűrdőben. Belépődíj személyenkint 1.50 K. (családjegye 4 K.) Kezdeté este 7 $\frac{1}{2}$ órakor. — A kath. sajtó barátainak szives figyelmébe és meleg pártfogásába ajánljuk mind a két összejövetelet.

Ifj. Buchner Antal esztergomi főszékesegyházi karnagynak, aki karnagyi minőségben Szatmáron is hosszabb ideig működött, újabb zeneszerzői sikeréről értesülünk. Hat pályamunka közül az 6. 5. szőlaimu „Stabat Mater”-je nyerte meg a 700 koronás Haynald-féle zenészi díjat.

Villámcsapás, tűz. A Nagyboldogasszony ünnepét megelőző éjjelen nagy zivatar dühöngött Kálmádon. Éjjel tizenegy óratájban lecsapott a villám az iskola közelében egy csűrbe s azt hamarosan lángba borította. A nagy eső szerencsére megakadályozta a tűz továbbterjedését. Az oltási munkálatok közben a leomló fal ráesett egy munkásemberre s eltörte a lábát.

Változás a nagykárolyi kegyesrendieknel. A kegyes tanítórend rendkormányza Szöllösy Károly és Fricz József tanárokat Sátoraljaihelyre helyezte át, ugyan- csak más főgimnáziumban nyertek alkalmazást dr. Benkovich István és Mihály János volt tanárok, helyettük a rendkormány, mivel elegendő kegyesrendi tanár nincsen, Csehák Lajos, Knöbl Ferenc és Sándor Oszkár világi tanárokat nevezte ki a n.-károlyi főgimnáziumhoz tanároknak.

Eljegyzés. Hebe József alsóverezkei pénzügyi számvevő eljegyezte Máthé Bertuskát Hadadról.

A tiszaujlaki gör. kath. egyház kereszteltételi ünnepélye. Lélekemelő ünnepélye volt a tiszaujlaki gör. kath. egyháznak augusztus hó 11-én. Az ujjolag renoválás alatt álló templom tornyára, melynek munkálatai már igen közel állanak a befejezéshez, tették fel a keresztet és a gombot, megható egyházi szertartás keretében és nagyszámu hívő jelenlétében.

Tűzoltógép szentelés Nagypeleskén. A nagypeleskei Önkéntes Tűzoltó Testület f. hó 11-én, vasárnap szentelési ünnepélyt tartott. A szentelési ceremóniát, ünnepélyes nagy mise után, Matyeczko György gk. plebános a templomkertben gyönyörűen felvirágozott tűzoltó fecskendő előtt végezte magasszárnyalásu beszéd kíséretében. Az ünnepség után a plebános vendégül látta a tűzoltó tisztikart.

Közegészségügyi felügyelő Ungvárt. Dr. Téry Odön belügyminiszteri osztálytanácsos, közegészségügyi főfelügyelő az elmúlt héten Ungvárt beható egészségügyi szemlést tartott. Megvizsgálta a gyárakat, közintézményeket s az egészségügyi óvintézkedéseket kielégítőnek találta. Csakis a czigánytelepen berendezett járványkórházat kifogásolta. Na csak jöjjön Szatmárra, lesz itt mit kifogásolni.

Fizetéseképtelenségek. Alig mulik el nap, hogy a nyomasztó pénzügyi helyzetnek áldozatai ne volnának. A múlt héten rendkívüli feltűnést és általános részvételt keltett egy Nagykaroly vidéki földbirtokosnak, aki egyuttal ügyvéd is, a fizetéseképtelensége. Csödbbe került ezenkívül Katz József és Fia szatmári téglagyára, valamint Schvarcz Jenő és Fia *mérki* malom czég.

Absztinens képviselők. Az alkohollenesek előrehaladásának a különböző országokban legbiztosabb fokmérője, hogy milyen számban vannak a törvényhozásban képviselve. Hazánkban ezidő szerint négy absztinens képviselő van: Nadányi Gyula, Lévy Mihály, Zelenyák János és a közelmert küzdő alkohollenes Neugebauer Emil. A főrendiházban pedig Gróf Mailáth és Fischer püspökök képviselik az alkoholleneseket. Külföldön persze előbbre vannak. Így Dániában 25 $\frac{1}{2}$ %; Norvégiában 24%; Svédországban 38 $\frac{1}{2}$ %; Nagy Britanniában 27 $\frac{1}{2}$ % és Svájcban 1 $\frac{1}{2}$ %-a a törvényhozóknak absztinens Talán ez a statisztika is szolgáltatna némi magyarázatot arra a kérdésre, hogy miért lehet csak Magyarországon, sehol másutt, zsebkendőszavazást, június 4-ikét és nagyenyedi beszámolókat rendezni.

ISKOLA

Pályázati hirdetések egyszeri közlésének díja 5 K

Az iskolai magyar czimerek tisztántartása. A kultuszminiszter egyik legújabb körrendeletében felhívta a vármegyék kir. tanfelügyelőit, utasítsák az iskolák igazgatóit, illetve tanítóit, hogy ezek a czimtblákat az iskolaszolgával legalább havonként egyszer tisztogattassák meg. Felhívja arra is a tanfelügyelőket, hogy iskolalátogatásaik alkalmával szigoruan ellenőrizzék a táblák rendbentartását s ha a táblák egyike-másika kopott állapotban lenne, gondoskodjanak kicseréléséről. Amely iskolánál a cimtbla kopott lenne, annak az iskolának igazgatója, illetve tanítója szeptember 1-ig köteles jelentést tenni a kir. tanfelügyelőnek.

Tanítók gyógyfürdője. A magyar tanítószág a székelyudvarhelyi *Szejké* fürdőn már a jelen év folyamán bérleti alapon kísérletet tett egy fürdő és üdülhely létesítésére. Mivel a kísérletek eredményre vezettek s a fürdőhely nagy látogatottságának örvendett: most részvénytársasági alapon szándékoznak az üdülhely dolgát véglegesen biztosítani. A közeli napokban kibocsájtandó részvénytársaság „Alapítási Tervezet” szerint a készen levő építési tervek és költségvetések alapján a részvénytőke 400.000. korona lesz s egy részvény ára alapítási költségekkel együtt 52. korona, melyet a tanítók és más állásu, foglalkozásu egyének is jegyezhetnek. A tanítók eme társadalmi mozgalomhoz való csatlakozására az Udvarhelyvármegyei jegyzőiegyelet a napokban hozott közgyűlési határozata alapján az ország összes jegyzői egyesületeit felhívta. Részvények és villatellék vásárlása iránti szándékát bárki bejelentheti már most Gyerkes Mihály igazgató tanítónál, Székelyudvarhelyt. Részvénytársasági és a magán építkezések az alakulás után azonnal megkezdődnek.

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter dr. Böszörményi Sándor és Sorger József okl. középiskolai tanárokat az ungvári állami főreáliskolához helyettes tanárokká, Dóczy Mária komáromi állami polgári leányiskolai helyettes tanárként pedig a beregszászi állami polgári leányiskolához a XI. fiz. osztályba segédtanítónővé nevezte ki

Tanítók katonáskodása. A tanítók hadkötelezettségét illetőleg, sokan azt hiszik, hogy az új véderőtörvény értelmében a tanítók már elvesztették a póttartalékba való utaláshoz jogukat. Ez azonban tévedés, mert a törvény 82. szakasza kimondja, hogy a törvény életbelépésétől számított két évi átmeneti idő alatt a tanítók besoroztatásuk esetén kérelmükre a póttartalékba osztatnak be. Az ehhez való igény azonban — az eddigig eltérően — a sorozási év október hó 1-ig igazolandó. Nagyon fontos és a tanítókat nagyon érdeklő intézkedése az is az új törvénynek, hogy a katonai kiképzés most már nem 8, hanem 10 hét lesz. Hogy azonban a tanítás a tanító katonáskodásával ne zavartassék, a 10 hetes kiképzés ideje továbbra is a nagy vakáció marad.

Szent-Bertalan-éj.

III.

Hogy ezt a szomorú és mindenképen csak elítélhető esetet helyesen bírálhassuk el, tekintetbe kell vennünk elsősorban azt, hogy a terv megszületése és annak végrehajtása között alig 12 órai időköz telt el.

Az időnek eme rövidsége lehetetlenné tette, hogy az összeesküvés higgadtabb vezetőiben felülkerekedjen a józan belátás s hogy az öldöklést a politikai cél elérését biztosító szűkebb keretek közé szorítsák. Ha már Katalin királyné a királyra gyakorolt befolyását mindenáron biztosítani akarta, erre tökéletesen elegendő lett volna Colignynak s néhány társának eltevése láb alól. De teljesen indokolatlan volt több ezer hugenottának lemészárlása. A nagy sietségben természetesen nem volt mód összeállítani a proskribá-

landók lisztját. S így a terv végrehajtásával megbízott közegekben — korlátozó utasítás hiányában — szabadon dühöngtetett a fékevesztett indulat.

A Bertalan-éji vérfürdőt csak a tudatlanság vagy rosszakarat irhatja a kath. egyház számlájára. Az elmondottakból világosan kitűnik, hogy az tisztán politikai tett volt, politikai czélokot szolgált. A mozgalom értelmi szerzője, Katalin — mint tudjuk — hitetlen volt. A vallási szempontok nála semmi szerepet nem játszottak, ő akárhányszor a hugenottákat részesítette előnyben a katolikusok rovására. Katalin véglegesen szabadulni akart Coligny-tól, mert befolyását, tekintélyét féltette tőle. Bizonyára hasonló radikálizmussal járt volna el a katolikus Guise hercegekkel szemben, ha ezektől kellett volna féltetnie hatalmát. Az csupán a véletlen műve, hogy veszedelmes vetélytársa, Coligny, éppen protestáns volt.

Az ország nagyjait, akik Katalin tervéhez csatlakoztak s végrehajtásában közreműködtek, más czélok vezették ugyan, mint Katalint, de azért náluk sem a vallási buzgóság dolgozott. Nem a vallás, hanem Franciaország érdekét látták veszélyeztetve a hugenották manipulációi által. Angolország hatalma már is félelmetesen nagyra növekedett s egyre fenyegetőbbé vált Franciaországra nézve. A hugenották pedig Angliával barátkoztak, annak tettek igen messze menő politikai szolgálatokat. Már 1562-ben szerződésileg átengedték Havre és Calais kikötővárosokat Erzsébet angol királynőnek. A st. germaini békében a hugenottáknak átengedett négy erőt pedig állandóan kiváló hadműveleti bázisul szolgált az angol tengeri haderőnek, amelyre támaszkodva bármikor fölényes helyzetben volt Franciaországgal szemben. A hazaárulás tényálladékát mindenben kimerítő ezen konspirációit a hugenottáknak akarták megszüntetni Franciaország vezető emberei; összetörni, megsemmisíteni az ellenséges szolgálatban álló belső ellenséget volt az ő czéljuk.

A párisi vérnásznak tervezői és főintézői tehát sem vallási indokból, sem vallási czélokért nem cselekedtek; a vallást legfeljebb czégerül használták. A vallási fanatizmus csupán a végrehajtó közegekben talált érvényesülésre s javarészen okozója volt annak, hogy a vérengzés olyan nagy mérveket öltött.

Már említettük, hogy a katolikus lakosságban rendkívül nagy volt az elkeseredés és gyűlölet a hugenották iránt. Bizonyítja ezt az a körülmény, hogy a párisi vezetőség egyszeri felhívására tüstént megindult teljes dühvel a hugenották gyilkolása az egész országban s a betiltó rendelet csak nagy sokára tudott az öldöklésnek véget vetni. A népdüh sohasem szokott ok nélkül föltámadni. Vagy nagyon nagy, vagy nagyon sok provokáció tudja azt csak életre hívni. S a francia protestánsok tulontul sok gyújtóanyagot szolgáltatottak a közgyűlölet élesztésére.

Százakra rug ama katolikus templomok száma amelyeket a hugenották leromboltak. S az ilyen templomrombolások mindig a „bálványok összetörésével,” az Oltáriszentség s a szentek ereklyéinek meggyalázásával jártak. Így többek közt folyóba dobták szent Irénnek és toursi szent Mártonnak az ereklyéit. Dauphine grófságban egy Adrets nevű hugenotta főúr arra kényszerítette fiait, hogy legyilkolt katolikusok véreben fürödjének. Orthes-ben az 1569. év folyamán 3000 katolikus gyilkoltak le a hugenották. Nismesben 80 előkelő katolikus végeztettek ki tisztán vallásuk miatt. Különösen sokat szenvedett a hugenottáktól a katolikus klérus. St. Serzben 200 katolikus papot taszítottak egy hegyszakadékba. Sullyben maga Coligny végeztetett ki 35 lelkészt s holttestüket a Loire-ba dobatta. Akadt olyan is a hugenották között, aki vérszomjában túltett az amerikai vad indiánokon is: egy Briguemaut nevű előkelő hugenotta egy izben olyan nyaklánczal hívalkodott nyilvános társaságban, amely legyilkolt katolikus papok füleivel volt teleaggatva. Lothringeni Károly bitoros könyezve panaszkolt el a trienti zsi-

naton, hogy rövid pár hónap alatt három ezernél több francia szerzetes szenvedett vértanuhalált. S ilyen kegyetlenkedéseket azok a hugenották mertek elkövetni, akik Franciaországban elenyésző kisebbségben voltak s akik ahelyett, hogy gyengeségük tudatában kerültek volna a kofiktust a katolikusokkal, érthetetlen elbizakodottsággal még anyagi türelmet is kimerítő sértésekkel ingerelték folyton amazokat. Igaza van egy német írónak, hogy „bármennyire fájlaljuk és elítéljük is a Bertalan-éj borzalmait, az bizonyos, hogy a hugenották rászolgáltak a kemény leczkére.”

A francia udvar, mindjárt a véres tett után, igazolni próbálta eljárását. Augusztus 26-án kijelentette a király a parlament előtt, hogy az ő egyenes parancsára történt minden, még pedig azért, mert nyomára jött a hugenották titkos összeesküvésének, amelyet mindenképen meg kellett akadályozni. Ugyanilyen értelmű tudósítások mentek a külföldi udvarokhoz is. Abban a hivatalos értesítésben pedig, amelyet augusztus 28-án küldött el Bourbon Károly bibornok a pápai udvarnak s amely szeptember 5-én érkezett rendeltetési helyére, ugy volt előadva az eset, hogy Coligny összeesküvést szőtt a király, királyné, az anyakirályné s az összes főhercegek, valamint az ország nagyjainak meggyilkolására, azzal a kétségtelen czélzattal, hogy Franciaország trónjára protestáns uralkodót ültessen s a nem protestánsokat kiűzze az országból. Eme tendenciózus értesítés megmagyarázza és érthetővé teszi a pápai udvarnak azt a sokat kifogásolt eljárását, hogy Lothringen Károly bitoros sürgetéseknek engedve, a hir vétele után nyomban ünnepélyes Te Deumot tartottak, három nappal később, szeptember 8-án pedig háladá körmenetet, amelyen maga a pápa is résztvett. Az a referáda, amelyet Salvati akkori párisi nuncius küldött s amely a valóságnak megfelelően írja le a párisi vérfürdő okait és részleteit, szeptember 2-áról van keelve s így természetesen csak a háladáó ünnepek lezajlása után érkezhettek Rómába. A pápai udvar a tényeket illetőleg tévedésben volt s eme téves hitben ünnepelt, nem az eretnekek kiirtásáért, hanem a francia királyi család szerencsés megmeneküléséért. Mikor azután a szelidlelkű XIII. Gergely pápa a valódi tényállásról értesült, szíve mélyéig megrendült és fájdalmas könyveket hullatott a francia királynak isteni és emberi törvényekbe ütköző kárhuzatos eljárásáért.

A párisi vérnásznak még egy kíséző jelenségéről kell megemlékeznünk. Előbb Franciaországban, később azután Rómában is emlékműveket kezdtek veretni, amelyek a hugenották legyilkoltatása („strages Hugentorum”) a lepantói győzelemmel együtt, mintegy a kereszténységre az utóbbival egyező fontosságú esemény van ábrázolva. Ezen érme azonban, amelyek különben sem az egyházi felfogás kifejezői, nem az eretnekgyilkolás helyes vagy megengedett voltát akarják feltüntetni. Ezek az évek multával készült érme, amint az történelmileg beigazolható, tisztán a kereszténység ügyének a párisi vérfürdő után s annak nyomában kezdődő felvirágzását örökítették meg. S ilyen értelemben csakugyan nem férhet szó az ábrázoláshoz. A szent Bertalan-éj — bármily kegyetlen és elítélendő cselekedet volt önmagában — következményeiben a katolicizmusnak sok jót eredményezett. A katolicizmus nyugalma Franciaországban hosszú időkre biztosított, a németalföldi lázadás nem részesült többé francia támogatásban, Anglia elvesztette segédesapatait francia területen, Spanyolország pedig kiszabadult az őt megfojtással fenyegető ellenséges gyűrűből s így a földközi tengeri haderő együttesen harcra hatott a török hatalom teljes visszazorításáért.

(Vége.)

**Honvéd-utca 2. sz. a.
van Bóthe Ilonka
modern női varrodája.**

Üzlet áthelyezés.

Győry Károly

üveg és porcellán üzletét
Deák-tér 9. sz. alá, saját
házába helyezte át.

Telefon-szám 232.

Makóczy Géza papi és polgári szabó

Szatmár, Eötvös-utca 4/a. sz.

Ajánlja a főt. lelkész urak szives figyelmébe modern szabó-műhelyét, hol is mindennemű reverendák és papi öltönyök a legnagyobb pontossággal, jutányos árak mellett készülnek.

Tisztelettel

Makóczy Géza, papi- és polgári-szabó.

Pázmány-Sajtó

✳ villamos erőre berendezett könyvnyomda ✳

Szatmár, Iskola-köz 3.

Készít mindennemű nyomtatványokat izléses kivitelben és mérsékelt árak mellett.

Raktáron tartja a következő elemi iskolai nyomtatványokat:

Felvételi napló az elemi mindennapi iskolák és a velük kapcsolatos általános és gazdasági ismétlő-iskolák, továbbá a felső népiskolák, a polgári iskolák és a polgári iskolákkal kapcsolatos női keresk. tanf. számára, a/2 minta. A külv. 24 tanuló számára 05
A belv. 32 tanuló számára 05

Előmeneteli és mulasztási napló az elemi mindennapi iskolák és a velük kapcsolatos általános és gazd. ismétlő iskolák számára, b/2. minta. A belv. 4 tanuló számára 05

Felvételi napló ovodák részére 05

Leltári napló, 1 iv 08

Haladási napló, kötve . . . . . 2.—

Látogatási napló, kötve . . . . . 2.—

Iskolai napló, kötve . . . . . 2.—

Népiskolai értesítő-könyvecske havi beosztással 1 drb 16

Népiskolai értesítő könyvecske negyedévi beosztással 1 drb 16

Népiskolai (elemi) bizonyítvány 1 példány 04

Tanítói és kántortanítói díjlevél (uj minta) 1 iv 08

Nyugta, 1 iv 04

Próbalapok (korrekták) magyar és diktandó vonalzással, csinos nyomdai kiállításban, 100 példány . . . . . 1.—

Népiskolai költségvetés, 1 iv 06

Javadalmi jegyzőkönyv, 1 iv 08

Pénztári napló, (kül- és belv.) 1 iv 08

Pénztári főkönyv. (Rendes évi számadás.) 1 iv 08

Jelentés az esperesi hivatalhoz. Uj minta. (Cir. 1883. V. és 1884. I.) 1 iv 08

Postakönyv, kötve 1.80

Iktatókönyv, kötve . . . . . 2.—

200 drb hivatalos boríték nyomtatással . . . . . 3.—

200 drb levélpapír nyomtatással . . . . . 3.—

100 iv finom fehér írópapír 1.40

100 iv fogalmi papír . . . . . 1.—

Ítató papír, nagy ívekben, 1 iv 10

Minden 10 koronán felüli megrendelést portómentesen szállítunk.

Park és kertrendezéshez

magas törzsű gyökermes bokorrózsák és rózsafák

Bertha Károly műkertésznél

Szatmár, Dinnyeskert 6.

Telefon 27. VIRÁGÜZLET: Telefon 27.

Deáktér 3. szám.

Előkeltéssel és hatáson összeállításban

élővirág-díszmunkák
minden időben.

Disznővények, pálmák, virágok, szobanövények cserépekben. A legváltozatosabb kivitelű csokrok minden alkalomra a legegységesebb összeállításban. A legegyszerűbbtől a legdíszesebb kivitelig

KOSZORUK

gyorsan és jutányosan készíttetnek. Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan elintézik.

SÜRGŐNYOZIM:

Bertha kertész Szatmár.

Repülés Nagybányán

Prodám Guidó a legjobb magyar aviatikus, okleveles pilóta f. évi aug. 25-én d. u. 4 órakor

Nagybányán

az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület Kongresszusának megnyitása napján **több felszállást rendez.**

A jó hírű magyar aviatikusnak ezen repülése országos szenzáció számba megy, mivel ez alkalommal akarja eddigi rekordjait is megjavítani. Érthető tehát az a nagyfokú érdeklődés, a mely ugy az idegen, mint a magyar aviatikai körökben ezuttal megnyilvánult. **Prodám** látványos repülése azért is érdekes lesz, mert itt fog először utas repülést eszközölni; magával viszi a levegőbe **Tamas** Rezső budapesti hírlapíró, esetleg más jelentkezőket is hajlandó felvinni.

A rendezőség.

Tudnivalók:

I. A rendezőség a vidéki vendégek szállítására, a jelentkezéseknek megfelelően,

Szatmárról—Nagybányára

és vissza különvonatokról gondoskodik melyek menetrendjét lapok útján hozza az érdeklődők tudomására.

II. Gondoskodik az idegenek ellátásáról, ha ez iránt idejében tétetik rendelkezés.

III. **Jegyeket**, — a pénz beküldése ellenében feltétlenül biztosít, ha az **folyó hó 25-ig legkésőbb beküldetett.**

E határidőn túl jegyek kiadatni nem fognak.

IV. Helyárak:

Páholy 5 személyre	30— kor.
I. és II. sor ülőhely	5.— "
III. és IV. sor ülőhely	3.— "
Fentartott állóhely	1.— "
Állóhely	—50 fill.

Jegyek, — a pénz beküldésével megrendelhetők Nagybánya városi tákarékpénztár igazgatóságánál Nagybányán.

Rossz idő esetén a repülés másnap fog megtartatni.

2692—1912. sz.

Árverési hirdetmény kivonat.

Az erdői kir. járásbíró mint tkvi. hatóság közhírré teszi, hogy özv. *Radetzky Károlyné* és csatlakozott társai végrehajtóknak *Haris Géza* krasznaterebesi lakos végrehajtást szenvedő elleni végrehajtási ügyében a szatmárnémetii kir. törvényszék és az erdői kir. járásbíró területén levő Krasznaterebes községben fekvő, a krasznaterebesi 283. sz. tkvi. betétben A I. 1—3. sor. 489., 490. 491. hrsz. a. felvett házasság belső részéből végrehajtást szenvedőt illető fele részre az árverést 1765 korona kikiáltási árban elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az **1912. évi november hó. 8. napján d. e. 10 órakor** Krasznaterebes község házában megtartandó nyilvános árverésen a Vh. törvény és V. h. N. rendelkezéseinek megfelelő módon eladatni fog.

Az árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és a 3333—1881 I. M. r. 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, vagy a bíróságnál való előleges letévéstől kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Erdődön, 1912. évi július 24-én.

A kir. járásbíró mint tkvi. hatóság.

Sándor Lajos s. k.

kir. járásbíró.

A kiadmány hitelűl

Marosán Endre

kir. j. tkvi. kiadó.

Blatniczky István Szatmári Bazárjában

KAZINCZY-UTCZA 10.

1410—1912. végrh. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezeannel közhírré teszi, hogy a szatmárnémeti kir. törvényszéknek 1912. évi 16758 V. számú végzése következtében Dr. Weisz Sándor ügyvéd által képviselt Felkovits Mór javára 650 K s jár. erejéig 1912. évi július hó 12-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 948 kor. 54 fillérré becsült következő ingóságok, u. m.: boltberendezés, különféle bolti árucikkek és egyebek nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a szatmári kir. járásbíró 1912-ik évi V. 1592. számú végzése folytán 650 kor. tőkekövetelés, ennek 1912. évi június hó 12. napjától járó 6% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 96 koronában bíróság már megállapított költségek erejéig Szatmáron, Báthory-u. 26. sz. a. leendő megtartására **1912. évi aug. hó 26-ik napjának d. u. 3 órája** határidőül kitétik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Szatmáron, 1912. évi augusztus hó 15. napján.

Ádám Albert

kir. bírósági végrehajtó.

A Neuschloss-féle

NASICI

tanningyár és gőzfűrészes

részvénytársaság

susine-gjurgjenovaci

parkettgyára

ajánlja kiváló minőségű

szlavoniai

tölgyfából termelt

PARKETTÁIT

első- és másodrendű választékban, a legszolidabb napi áron. Értekezni lehet a r.-t. szatmári üzletvezetőségével, a gőzfűrésztelep irodájában.

TELEFON 28.

Félix-gyógyfürdő.

Téli és nyári gyógyhely

Nagyvárad mellett.

Európa leggazdagabb forró kénes hőforrása, víz hőfoka 50° Celsius. Gyógyjavallat fürdő alakjában, *csux (reuma) és kösvény* ellen. Női betegségeknek, *idült méh és petefészkek gyulladással, méh hurut medencebeli sejt-szövetlob és izzadmányoknál.* Ivógyóymód alakjában idült *gyomorbanálmaknál, makacs székrekedésnél, máj- és epehólyag* betegségeinél, *sárgaság* és *epekövek* nél meglepő gyógyhatás. Tükrör, kád, mór, szénsavas és iszap fürdők.

1908. évben 8600 állandó fürdővendég.

Állandó fürdőorvos, állandó gyógytár, 250 kényelmes lakoszoba, kitűnő vendéglők, jutányos étlaparak. Állandó elsőrendű cigány zene, vasárnapként katonazene, tennis pálya, gondozott séta utak. Fenyő-erdő 200 holdas park. Május 1-től 16 vonat közlekedik naponta. Posta távirtda, interurban telefon.

Curtaxa és zenedíj nincs.

Prospektust küld az Igazgatóság.

Walek és Rajz

angol és francia különleges-ségű cipészek, hol saját készítményű kész cipők is kaphatók bármilyen kivitelben.

Szatmár, Széchenyi-u. 7.

(Bölönyi-féle ház.)

**Iskolakönyvek,
Imakönyvek,
Folyóiratok,
Díszművek,
Üzleti könyvek,
Könyvtárak,
Albumok**

kötését és aranyozását, ugyszintén raj-
sok kasirozását, passepartouk, papir-
reklámláblák aranyozását, pontos és tar-
tós kivitelben, szolid árak mellett készít

Gárdos Ferencz

könyvkötészet

Szatmár-Németi, Deáktér 7.

Halmi-ház.

Az 1911-i szatmári kiállításon jó mun-
káért BRONZÉREMMEL kitüntetve.

Ma már mindenki tudja, hogy la-
kást, butorozott szobát, üzlet és gyár-
helyiséget bérelni, kiadni, ingatlant úgy
a fővárosban, mint a vidéken venni, el-
adni csak HUSZÁR A. hirdetési iro-
dája útján lehet. Budapest, V. Zrínyi-
utca 1. Gresham-palota. Legmegbizha-
több vállalat. Elsőrangú ajánlatok.

Blatniczky Fános

elsőrangú kályhás-üzlete.

Lakás: Raktár:

Bercsényi-utca. Petőfi-utca 3.

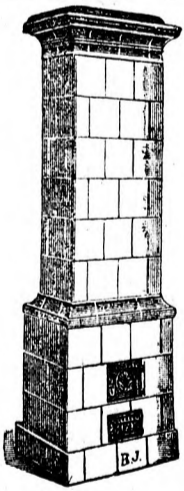
(Saját ház)

(Népbank-épület)

A legrégebbi kályhás-üzlet Szatmáron.

Fennáll 14 év óta.

Szolid árak.

Pontos kiszolgálás.

Készít a legkénye-
sebb izlésnek is
megfelelő minden-
nemű porcellán és
cserépkályhákat,
takaréktűzhelyeket
kandallókat, fürdő-
kádakat és falbur-
kolatot. :: Ugyan-
ezekből állandóan
nagy raktárt tart.

Csakis elsőrangú
kályhás munká-
sokat alkalmaz és
minden munkát a
saját vezetése alatt
végez úgy helyben,
mint a vidéken. —

Régi kályhák új
szerkezetre való
átalakítását juttá-
nyos árért vállalja.

ROZSNYAY és JÁSZAY

műszerészek
varrógép és kerékpár
RAKTÁRA,
mechanikai gépjavitó
MŰHELYE

SZATMÁR-NÉMETI,

Hám János-utca 12.

(Bejárat Rákóczi-utca felől.)

Varrógép, írógép, gramofon és fegyver javi-
tást szakszerűen, gyorsan és pontosan esz-
közlünk. — Raktáron tartjuk a legjobb minő-
ségű varrógépeket úgy házi, mint ipari célra.
Minden rendszerű varrógépekhez tűk kaphatók.

Magyarország legrégebbi egyházi szerek és zászlók gyára.

OBERBAUER ALAJOS UTÓDA

Alapítva
1863-ban.

GYÁR ÉS RAKTÁR:
BUDAPEST, V., VÁCZI-UTCZA 41. SZÁM.

ÖTSZÖR
kitüntetve.

Czégtulajdonos: Kronberg Jó-
zsef a Ferencz József-rend
lovagja, Klotild főhercegnasz-
szony 6 cs. és kir. fensége
és Magyarország herceg-
primás Ur Ó-Eminentiájának
udvari szállítója.

Egyházi és egyleti zászlók,
érez- és faárak.

Arjegyzékek és költségtervezetek
díj- és bérmentesen küldetnek.

A budapesti, váci, központi és egyházmegyei,
valamint a nyitrai, pécsi, székesfehérvári, győri
és gyulafehérvári oltáregyletek, továbbá a
kassai egyházmegyei műszaki iroda és a cs.
és kir. hadsereg szerződött szállítója.

Telefon 167-34.

Ajánlja: miseruha és egyházi
szerelvényekből dusan föl-
szerelt nagy raktárát, mely
bővelkedik gót-, román- és
reneszansz-stíli ruhákban, va-
lamint pontifikáló szerekben,
stb. stb.

Telefon 3-72.

TOKAJ-HEGYALJAI BOROK
KIZÁRÓLAGOS ÁRUSÍTÁSA

Hám János-utca, (dr. Vajay-palota),

hol a legkitünőbb saját termésű, legtisztábban kezelt: kizárólag tokaji boraink
kaphatók alanti minőségben:

Kitünő ízű tokaji asztali bor	literenként K	1.10
Kitünő ízű édeskés tokaji asztali bor	„	K 1.20
Kitünő ízű tokaji pecsényebor	„	K 1.40
Kitünő minőségű tokaji szomorodni bor (1910. évf.)	„	K 1.60
Kitünő minőségű tokaji szomorodni (1908. évfolyam)	„	K 2.—
Kitünő minőségű tokaji szomorodni (1904. évfolyam)	„	K 3.—
Asszu- és gyógyborok 1/2 literes palaczkokban,		
1904. évi 3 puttonos asszu	„	K 3.—
1909. évi 5 puttonos asszu	„	K 5.—

A borok eredeti töltésűek és azok tisztán kezelt jó minőségűek és valódiságáért felelősséget
vállalunk.

Vidéki megrendelések a pénz előleges beküldése vagy utánvét mellett gyorsan és pontosan
eszközötteknek.

Meggyőződésként sziveskedjék egy próba palaczk megvételével kísérletet tenni.

Tokaj-hegyaljai borüzlet Hám János-utca,
dr. Vajay-palota.

WALTHER GIDA

katholikus czég, az arany érdemkereszt tulajdonosa

ÜVEGFESTÉSZETE

velencei és üveg mozaik intézete

Budapest, VIII., Conti-utca 25.

Telefon 70-01

Készít művészi kivitelű festett

TEMPLOMABLAKOKAT,

velencei és üvegmozaikot

a leggyorsabbtól a leggazdagabb kivitelig jutányos ár mellett.

Legutóbb készült munkák: Veszprémi székesegyház 32 ablak.
Hódsági templom Bácsm. 15 nagy
ablak. — Szigetvári templom 10 ablak. — Sátoralja-Ujhely 8 nagy ablak. —
Sárospataki főtemplom 12 nagy ablak. — Szabadkai, pécsi, bátfai és
kőhalmi Szent Ferencz-rendi templomokban 47 nagy ablak. — Budapesti
örökimádási templom 4 nagy ablak és 28 kisebb szőnyeg ablak. — Továbbá
a nemesnádudvari, hosszuréli, futaki, esztergomi, dési és besztarcebányai
püspöki és vártemplomi, valamint az ungvári, votési, csanálói és góbei
templomok festett ablakai.

Színes minta rajzokkal díjmentesen küldök. — Számos kitüntetés
és elismerés a készített munkák után. — Kívánatra saját költ-
ségemen a helyszínére utazom.

